

[Erik Holst]

Man har fremsat et forslag på 4 linjer, og deraf er man altså villig til at kvitte den sidste linje. Det er jeg glad for at høre. Så kunne man måske kvitte de andre på samme måde og sige: der er egentlig ikke så meget fornuft i det, vi har foreslået, det kan vi godt se, for vi fik jo alle sammen som medlemmer af markedsudvalget den 13. juni et notat, der gav forklaringen på, hvorfor aftalerne var således, og hvilke muligheder der var for at ændre aftalerne, og det har vi slet ikke taget hensyn til i dette forslag.

Jeg forstår altså, at hr. Glistrup nu er indstillet på, at det ikke skal være Bruxelles. Er det rigtigt forstået, at man således ændrer sit forslag allerede nu ved første behandling?

Glistrup (FP):

Jeg er lige ved at udlove et juleferiekort på 8 dages ophold på Bornholm for hr. Erik Holst, sådan at han også kan lære det tungemål at forstå, for det er åbenbart et af de tungemål, han ikke har lært at forstå endnu. Jeg har her tydeligt sagt, at efter fremskridtspartiets bedste overbevisning er Bruxelles det rigtige sted, og derfor har vi skrevet det. Jeg har efter at have hørt på denne debat sagt, at vi kun er blevet bestyret i, at Bruxelles er det bedste sted, men fremskridtspartiet er ikke nogle stædige stivnakker, som hænger fast ved nogle principudtalelser. Hører vi saglige argumenter – som bare ikke er kommet endnu – der viser, at vi, der ikke er guddommelige, for en gangs skyld skulle have tænkt galt, ja, så må vi selvfølgelig tage det til efterretning. Vi har ikke oplevet det endnu, men det kan vel komme engang i fremtiden, at det viser sig, at vi har ræsonneret forkert, og så er vi selvfølgelig rede til at indrømme det.

Hr. Erik Holst siger, at han den 10. juni i år i markedsudvalget fik at vide, hvilke regler der gælder. Det har vi andre nu vidst fra 1965, for vi har læst artikel 10 i fusionstraktaten. Der gælder den regel, at man pligtmæssigt én gang om året i henhold til artikel 10 skal tage dette spørgsmål op til behandling, og det gælder altså også året 1978 og året 1979. Når man pligtmæssigt skal tage det op til behandling, beder jeg folketinget om at pålægge regeringen, hvad den skal gøre. Det må da også være rart for regeringen

at vide, hvad folketinget ønsker den skal gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer.

(Lovforslag nr. L 51. Fremsat 24/10 78).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger.

(Lovforslag nr. L 52. Fremsat 24/10 78).

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om mærkning og skiltning med pris m. v.

(Lovforslag nr. L 53. Fremsat 24/10 78).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Den 31. marts 1979 udløber den rentemarginallov, som folketinget vedtog i sidste samling. Ved behandlingen af denne lov gav den daværende handelsminister tilsagn om, at når loven udløb, ville regeringen fremsætte lovforslag, der bevirkede, at kontrollen med pengeinstitutternes rentesatser skulle inddrages under den almindelige pris- og avancelov. Det er det, der sker nu ved fremsættel-

[Tove Lindbo Larsen]

sen af forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer og de to konsekvenslovsforslag.

Pengeinstitutterne er allerede, hvad angår fastsættelsen af gebyrer, undergivet en kontrol i lighed med, hvad andre erhvervsvirksomheder er, med priser og avancer. Tilsynsfunktionen foreslås varetaget af tilsynet med banker og sparekasser, som allerede er tilsynsmyndighed efter monopolloven og rentemarginalloven. Der vil efter forslaget således blive mulighed for at foretage en helhedsvurdering, når tilsynet er samlet ét sted. Kommer tilsynet i den situation at skulle foretage indgreb, er der dog særlige hensyn at tage. Jeg tænker her på hensynet til pengepolitikken samt overholdelsen af mindstekrav til egenkapitaldækning, jfr. bank- og sparekasseloven. Derfor er der indføjet en bestemmelse i lovforslaget om, at såfremt det må antages, at tilsynets indgreb vil få betydning for pengepolitikken, skal tilsynet forhandle sagen med Nationalbanken. Såfremt det efter disse forhandlinger må skønnes, at der skal ske en afvejning af prispolitiske og pengepolitiske hensyn, forelægger tilsynet sagen for handelsministeren til afgørelse. Det vil formentlig blive sjældent, at sager når til afgørelse hos handelsministeren.

Vedrørende ankeinstans vil jeg gerne bemærke, at da handelsministeren således vil kunne komme til at træffe afgørelser i sager om anvendelsen af pris- og avanceloven, vil det ikke være relevant at opretholde monopolankenævnet som ankeinstans, hvorfor det foreslås, at handelsministeren skal være ankeinstans. Det er nok lidt usædvanligt, men berettiget, da det jo er et politisk anliggende.

Med hensyn til fristen for forældelse af strafansvar for overtrædelse af loven er der på grund af særligt opdagelsesbesvær ikke foreslået de sædvanlige 2 år, men 5 år, hvilket jeg anser for rimeligt.

Lovforslaget er meget lidt udgiftskrævende, idet der allerede eksisterer to midlertidige stillinger til administration af rentemarginalloven. Disse to stillinger skal efter forslaget gøres permanente, og det betyder en merudgift på en 350.000-400.000 kr.

Som det allerede fremgik af bemærkningerne til lovforslaget vedrørende rentemarginalloven, er socialdemokratiet positivt over for bestemmelser svarende til disse tre lovforslags indhold. Jeg kan derfor på socialde-

mokratiets vegne anbefale lovforslagene til vedtagelse.

Askjær Jørgensen (FP):

Min partifælle hr. Glistrup har tilladt sig at referere for det høje ting her i dag, hvordan han faldt i søvn i aftes. Jeg går da ud fra, at det må være mig tilladt at fortælle, hvordan jeg har sovet i nat. Jeg har haft mareridt, jeg har sovet rigtig elendigt, jeg har ondt i hovedet, jeg har det skidt. Det er, fordi jeg, umiddelbart inden jeg faldt i søvn i aftes, havde læst handelsministerens fremsættelsestale og bemærkningerne til lovforslagene. På trods af at det er dejligt vejr udenfor og vi burde være godt tilpas, når solen skinner og der er høj og klar luft osv., så er det altså umuligt at være i godt humør, når man skal stå model til, at en minister fra Danmarks liberale parti fremsætter sådan nogle lovforslag.

Det er helt præcist et stort, stort skridt i retning af at nationalisere pengeinstitutterne i Danmark, forslagene indeholder. Banktilsynet skal have nogle beføjelser, og banktilsynet skal have nært samarbejde med Nationalbank og regering og ministre. Hr. Risgaard Knudsen nikker, det er åbenbart rigtigt forstået. Det er således, at politikerne i Danmark fuldstændig skal bestemme, hvordan pengeinstitutterne skal fungere. Det, man gør nu, er altså, at man endelig permanent nedlægger det, der hedder frie pengeinstitutter i Danmark.

Jeg har kun været medlem her godt et års tid, men chartequerne, man har vedrørende prisstoplove og indgreb og restriktioner osv., stabelen er jo fantastisk! Der er ikke noget at sige til, når man har haft fat i denne stabel, at man bliver deprimeret. Der er ikke noget at sige til, at man sover dårligt oven på sådan en tur.

Jeg kan love helt sikkert, at vi fortsat vil gøre alt, hvad vi kan, for, at man forsinker og ikke får gennemført disse lovforslag, men vi forstår altså, at stemmerne fra Danmarks liberale parti nu skal bruges til endelig permanent og én gang for alle at standse det, der hedder frie pengeinstitutter i Danmark.

Jens Peter Jensen (V):

Hr. Askjær Jørgensen gjorde opmærksom på, at han har været medlem af dette ting

[Jens Peter Jensen]

godt et år. Så skulle det vel inden for denne periode være muligt at opdage, at dette hus ikke er noget udpræget rekreativt område.

Om selve lovforslagene skal jeg kun sige, at jeg kan anbefale dem. Størst er min glæde over, at rentemarginalloven bortfalder.

Jeg er en smule betænkelig ved, at handelsministeren gøres til ankeinstans, for jeg har en fornemmelse af, at der her sker en sammenblanding af den udøvende og den dømmende magt. Jeg ved ikke, om vi kan finde en anden ordning på det, om det kunne klares på en lidt bedre vis.

Men ellers synes jeg, forslagene er et fremskridt i forhold til den lovgivning, vi har på nuværende tidspunkt, og jeg skal på venstres vegne tilsige en hurtig og velvillig behandling af alle tre lovforslag.

Kjelgaard (KF):

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi i det konservative folkeparti principielt er modstandere af de fremsatte lovforslag og af de love, forslagene skal ændre. Vi mener fortsat, at de er overflødige, idet de øvrige restriktioner inden for den autoriserede pengeformidling nok skal klare den kontrolmæssige side af sagen også.

På den anden side er vi helt klar over, at skal der føres indkomstpøolitik, så må alle samfundsgrupper være med, også pengeinstitutterne, og vi betragter de foreliggende forslag som mindre onder end den rentemarginallov, de afløser. Den lov har skabt en uhyggelig grad af konkurrenceforvridning pengeinstitutterne imellem. Vi er tilfredse med, at det monopoltilsyn, der eventuelt skal udøves, udøves af tilsynet med banker og sparekasser.

Vi er ligesom hr. Jens Peter Jensen lidt betænkelige ved handelsministeren som ankeinstans, og der er sikkert andre tvivls spørgsmål, som vi skal have kigget lidt nærmere på, men vi agter at bidrage til et fornuftigt udvalgsarbejde om sagen.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg er meget enig med hr. Kjelgaard i de betragtninger, han er kommet med. Også CD har deltaget aktivt i de indkomstpøolitiske indgreb, der har været, og har støttet dem, og når man gør det, må man tage konsekvensen og sige: hvor disse målsætninger eventuelt

kan blive gået for nær eller direkte modarbejdet, må der være en mulighed for at bremse en sådan udvikling.

Når man ydermere hører fra flere sider, at den rentemarginallov, som udløber i 1979, har virket meget stift, således som det også hedder i betænkningen om revisionen af den, og i visse tilfælde noget uretfærdigt over for disse banker, må vi ligesom hr. Kjelgaard give udtryk for, at der nok her er tale om et mindre onde.

Vi har ikke nogen bemærkninger til, at tilsynet nu skal varetages af det tilsyn med banker og sparekasser, der allerede i dag fungerer som tilsyn, men vi er ligesom de to foregående ordførere noget betænkelige ved handelsministeren som ankeinstansen. Jeg har hæftet mig ved, at der i bemærkningerne står, at handelsministeren vil komme til at træffe afgørelse i nogle sager om anvendelse af pris- og avanceloven på pengeinstitutterne, og senere, at handelsministeren er ankeinstans på dette område. Det er nok en uheldig sammenblanding.

Men stort set kan jeg altså tilsige en positiv udvalgsbehandling, og med dette ganske enkelte forbehold tror jeg vi kan sige, at vi kan medvirke til gennemførelse af lovforslagene.

Ole Olsen (SF):

Det kan jo være, der er nogle, der er udstyret med så stor humoristisk sans, at de synes, det er nogle gode lovforslag, vi skal behandle. Jeg mener, man skal have udpræget humoristisk sans for at synes det.

Bank- og sparekassetilsynets principielle opgave er jo at øve kontrol med, at bankerne er solide og likvide, at de ikke bringer deres indlånere i fortræd ved at gå fallit eller andre stygge ting, og det er da godt, vi har sådan et tilsyn. Men så kommer det lidt pudsige, at samtidig skal det samme tilsyn føre tilsyn med, at rentemarginalen ikke bliver for høj, altså virke som monopoltilsyn og som pristilsyn over for banker og sparekasser.

Det er vistnok i nogen grad at sætte ræven til at vogte gæs. Man kunne såmænd lige så godt være gået længere og simpelt hen have lagt det over til bankernes egen organisation at kontrollere det. Jeg tror såmænd ikke, forskellen ville være blevet så forfærdelig stor. Dette er ikke ment som nogen kritik mod

[Ole Olsen]

personalet i bank- og sparekassetilsynet. Det er en kritik imod det system, hvor man har sat bank- og sparekassetilsynet til at være monopolmyndighed. Man kan selvfølgelig sige, at ulykken kan ikke blive så stor, for det har banktilsynet været hele tiden i henhold til en bekendtgørelse fra handelsministeren. Det er selvfølgelig rigtigt nok, men man kunne jo godt have håbet, at meningen med en ændring af loven nu var, at man ville effektivisere monoptilsynsfunktionen over for banker og sparekasser.

Man kan jo prøve at gennemgå den beretning, der aflægges. Så tror jeg, man vil være enig med mig i, at det ikke ligefrem er som monopolvirksomhed eller som prisvirksomhed, tilsynet med banker og sparekasser har brilleret i den periode, der er forløbet.

Med hensyn til ankeinstansen skal jeg sige, at jeg føler det helt urimeligt, at vi gør ministeren til ankeinstans, at man ikke anvender monopolankenævnet. Går man tilbage til tiden før monoptilsynet blev oprettet ved monopolloven af 1955, så vil man se, at da var handelsministeren ankeinstans. Det fandt man var meget kedeligt, og man oprettede derfor det specielle monopolankenævn, som nu blev endeligt afgørende, dog med adgang til at gå til domstolene.

Vi ville i hvert fald foretrække, at man lavede om på ankeinstansen og bibeholdt monopolankenævnet, men som sagt, vi ser lidt skævt til alle tre lovforslag.

Kaj Hansen (DKP):

Kernen i denne sag er jo, at rentemarginalloven udløber den 31. marts 1979, så skal den enten forlænges eller forbedres. Den var ikke så god, som den kunne være. Kommunerne har tidligere foreslået, at rentemarginalen skulle nedsættes til 4 pct. Efter regeringens forslag skal en begrænsning af rentemarginalen helt bortfalde.

Jeg synes, de tre lovforslag, hvoraf det ene jo er hovedforslaget, viser to ting: hvilken stor magt bankerne har her i landet, og den udvidede indflydelse, bankerne har fået ved venstres deltagelse i regeringen. Det skinner ganske tydeligt igennem.

Nu skal det altså være tilsynet med banker og sparekasser, der skal kigge på bankerne. Da jeg gik dette lovforslag igennem, kom jeg til at spekulere på: hvad er det i grunden for

et tilsyn? Jeg fik oplyst, at det består af en direktør og 6 inspektører af 1. grad. De er alle sammen riddere af dannebrog. Nogle endda af 1. grad. Deres personlige hæderlighed skal jeg selvfølgelig ikke drage i tvivl, men det siger jo noget om den folkelige kontrol. Jeg tør næsten garantere for, at sådan et tilsynsråd, hvor de alle sammen er riddere, sgu vil være meget velvilligt indstillet over for bankerne. Det kan man også bevise. Jeg har her en beretning fra tilsynet med banker og sparekasser. Her beretter det, at den lov, vi har haft om rentemarginalen, er blevet groft overtrådt af bankerne i stor målestok. Og så siger man i beretningen – det er på side 25:

»Hvis et pengeinstitut ikke kan godtgøre, at dets rentemarginal vil blive bragt i overensstemmelse med lovens bestemmelser, så gives der pålæg om at træffe foranstaltninger til nedbringelse til basisperiodens rentemarginal.«

Videre siges det:

»Tilsynet har således efter de kvartalsvise indberetninger ført forhandlinger med adskillige pengeinstitutter, ligesom der er udstedt pålæg om nedbringelse.«

Og så kommer det sidste og afgørende:

»Tilsynet har dog endnu ikke fundet det nødvendigt at søge lovens straffebestemmelser anvendt.«

Nej, det er et mildt og dejligt tilsyn, bankerne har her. De kan sgu næsten gøre, hvad de vil. Så forhandler man lidt, så snakker man lidt, og så giver man nogle pålæg, som bankerne kan følge eller lade være med at følge, for straffebestemmelserne bringes selvfølgelig ikke i anvendelse.

Jeg synes også, det er nødvendigt at tage en anden ting med i billedet. Hvorfor fik vi denne rentemarginallov? Det var jo i forbindelse med overenskomstafslutningen i 1975. Det synes den socialdemokratiske ordfører helt at have undladt at tale om heroppe. Dengang sagde man: der skal ikke alene gribes ind over for arbejderne, nej, nu skal der søreme også gribes ind over for bankerne med en rentemarginallov. Det er det, man nu stryger. Selv om loven ikke var så god, så kunne den i hvert fald lægge en dæmper på de fortjenester, som banker og sparekasser kunne få.

Jeg synes, disse lovforslag er meget, meget symptomatiske for hele den lovgivning, rege-

[Kaj Hansen]

ringen gennemfører, når den vil føre en stram indkomspolitik. Forslagene er et yderligere eksempel på, at det kun skal være over for lønarbejderne. På alle andre områder letter man. Det er faktisk det, man kan få ud af de lovforslag, der er fremsat her.

Bankerne har jo haft et meget stort nettooverskud. Fra 1976 til 1977 er det, hvis vi skal angive det i procent, steget med godt 2.000 pct. Hvad skal så banker og sparekasser yde til gengæld? Det er jo sådan, at renteslaveriet spiller en helt afgørende rolle. Bønderne – som man må formode at ministeren fra gammel tid har en vis sympati for – betaler en tredjedel af bruttofaktoriindkomsten i renter. Derfor skulle alle bestræbelser gå på at nedbringe renten, at nedbringe rentemarginalen. Dette virker lige modsat.

Jeg kan erklære med meget god samvittighed, at kommunisterne under ingen omstændigheder kan støtte denne lovgivning. Det, der i virkeligheden skulle gennemføres, var en stramning af rentemarginalen og en forbedring af rentemarginalloven.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg skal gøre opmærksom på, at den ikke eksisterende marginal for anvendelse af bandeord blev overskredet to små gange.

Grethe Phillip (RV):

Rentemarginalen udløber, og det finder vi er heldigt. Det ser vi med stor tilfredshed på, for den medførte så mange skævheder og havde så mange uheldige bivirkninger i retning af konkurrenceforvriddning, at det var på høje tid, vi kom af med de regler.

På den anden side finder vi i det radikale venstre, at det er rimeligt, at også pengeinstitutterne og deres fortjeneste inddrages under pris- og avanceloven på linje med andre erhvervsvirksomheder. Det er det, der sker nu, ved at man også lægger det, man kan kalde deres prisfastsættelse, ind under tilsynet med banker og sparekasser.

Jeg vil dog gerne sætte et lille spørgsmålstegn for mit vedkommende ved, om det er den rette myndighed at give tilsynet. Jeg føler mig ikke 100 pct. overbevist om det, men vel, lad det gå i denne omgang, så kan vi se, hvordan det vil udvikle sig, om denne myndighed måske snarere bør ligge hos monpolitilsynet.

Det vil blive sådan, at der ved indgreb fra tilsynets side skal ske en vis afvejning af hensynet til den pengepolitik, man ønsker at føre i Danmark, og til mindstekravet til egenkapitaldækning. Det er jo ikke mindst det sidste hensyn, jeg regner med tilsynet fuldt forsvarligt fortsat vil kunne varetage, medens det måske kan være tvivlsomt, hvordan det vil handle, hvis der kommer en konflikt imellem de to hensyn; dér synes jeg nok det kan komme i en lidt vanskelig stilling.

Det er jo sådan, at Nationalbanken har hovedansvaret for pengepolitikken, og jeg finder det derfor rimeligt, at der, hvad jeg også forstår er tanken, i visse tilfælde skal være forhandlinger med Nationalbanken.

Alt i alt er vi altså positive over for forslaget; vi anser det for en god ting, at der, når vi nu afvikler rentemarginalen, indføres andre regler, og vi finder også, det er et rimeligt led i den indkomspolitik, som vi fra det radikale venstres side ønsker at fortsætte.

Svend Vig (KrF):

Kristeligt folkeparti er i princippet imod restriktioner over for erhvervslivet. Vi er tilhængere af den frie markedsøkonomi, dog ikke den uhæmmede, som gennem monopolisering er ødelæggende for den frie prisdannelse, men en social markedsøkonomi.

På bankernes og sparekassernes område er det måske nødvendigt at have restriktioner for at sikre en sådan social markedsøkonomi. Det vil vi da også gerne være med til at se på i udvalget, men vi har den opfattelse, at mange af de restriktioner, der lægges på erhvervslivet, mere er noget psykologisk over for visse grupper i samfundet for at vise, at man dog gør noget på dette område, end det er noget sagligt til gavn og hjælp for erhvervslivet.

Alfred Hansen (DR):

Hvad angår lovforslag nr. L 51, skal jeg sige, at retsforbundet er imod statsindgreb, som bevirker kontrol med lønninger, priser og avancer. Lovforslag nr. L 51 er efter vores mening en camouflage af de faktiske forhold. Hvis man så virkelig her havde lagt op til, at man ville gå ind i en undersøgelse af bankernes renteaftale, kunne det overvejes, men herom er der naturligvis ikke tale. Forslaget er en naturlig følge af regeringens tvangsind-

[Alfred Hansen]

komstpolitik, idet det bl. a. tilsigter at legalisere tvangsindkomstpolitikken.

Retsforbundet kan under ingen omstændigheder medvirke til fremme af lovforslag nr. L 51.

Hvad angår lovforslag nr. L 52 og L 53, skal jeg sige, at det er retsforbundets opfattelse, at monopoltilsynet skal beskæftige sig med egentlige monopoler. Det understregede vi også tydeligt under debatten vedrørende loven om priser og avancer, som var til behandling her i tinget i september.

Derfor er vi betydelig mere positive over for lovforslag nr. L 52 og L 53 med hensyn til, at monopoltilsynets arbejde bliver formindsket på dette område, og at det overgår til tilsynet med banker og sparekasser. Vi vil derfor se positivt på de sidste to forslags behandling i erhvervsudvalget.

Keld Larsen (VS):

Det helt afgørende i lovforslag nr. L 51 er, som det tydeligt fremgår af bemærkningerne, at løse op for det svævende loft, men trods alt et loft, der er lagt over det enkelte pengeinstituts rentemarginal, nemlig gennemsnittet af de sidste tre års rentemarginaler. Lovforslaget fremkommer på baggrund af rentemarginaludvalgets betænkning fra 1977. Heri hedder det bl. a., at det er uheldigt at fastholde en overgangsovergrænse for det enkelte pengeinstituts rentemarginal.

Rentemarginalloftet blev som bekendt indført, da den daværende socialdemokratiske regering greb ind i overenskomsterne i marts 1975. Forslaget var i den sammenhæng et glansbillede, som skulle hænges frem for at få arbejdspladserne til at sluge overenskomstindgrebet, for regeringen greb jo også ind over for kapitalen. I den sammenhæng var det noget helt nyt overhovedet at beskæftige sig med pengeinstitutterne, så virkningerne af rentemarginalloven var ikke sådan til at forudse særlig præcist.

Ser vi på nogle af de største bankers regnskaber for 1977, kan vi konstatere, at det heller ikke just er, fordi der ligefrem er tale om den helt store udmagring. F. eks. havde Den danske Bank i 1977 et nettooverskud på 232,5 mill. kr., og man besluttede så at give 12 pct. i aktieudbytte til aktionærerne. Privatbanken, en af de andre store drenge, havde 153 mill. kr. i nettooverskud og gav ligele-

des 12 pct. i aktieudbytte. Det er ikke helt ringe set i sammenhæng med de 6 pct., som var den lønramme, som folkettinget ønskede for lønarbejderne, og som i realiteten har betydet en reallønstilbagegang ikke mindst for LOs medlemmer. LO har selv regnet på tallene og regner med, at der var en reallønsnedgang på mellem 6 og 8 pct. i 1977.

Disse kendsgerninger til trods ønsker SV-regeringen altså at løse op for den lille, tynde og slet ikke særlig spændte livrem, som ligger omkring pengeinstitutterne. Man kunne måske forstå regeringen, hvis det var konkurrenceforvridningen pengeinstitutterne imellem, den var interesseret i at gøre noget ved ud fra det skæve i at fastholde det enkelte pengeinstitut på en historisk tilfældigt bestemt rentemarginal. Men så er løsningen da lige for: i 1975, da rentemarginalen blev indført, var der forslag fremme om en fælles rentemarginal på 4-5 pct. for alle pengeinstitutter, men det ville den daværende socialdemokratiske regering ikke høre tale om, fordi det ville gribe ind i konkurrencen pengeinstitutterne imellem, og det ønskede man ikke.

Vi må konstatere, at SV-regeringen altså heller ikke ønsker at gribe ind i den konkurrence. I stedet ønsker man fortsat at fremme erhvervsinteresserne på bekostning af den almindelige befolkning.

Regeringens konkrete forslag vil betyde, at det svævende loft, der har hvilet over pengeinstitutterne og deres udbytte muligheder, og som trods alt har betydet en øvre grænse for udbyttet, altså går fløjten. I stedet for rentemarginalbestemmelserne ønsker regeringen nu at foretage indgreb i pengeinstitutternes rentesatser, hvis disse udvikler sig på en urimelig måde og i strid med den førte indkomstpolitik i samfundet i øvrigt.

Her vil jeg godt spørge handelsministeren, hvad der menes med gummiudtrykket »urimelig måde«; hvor store profitter skal der til, før der efter handelsministerens opfattelse er tale om urimeligheder? Tilsyneladende mener handelsministeren ikke, at det nuværende overskud er urimeligt, tværtimod skal der hældes mere på kontoerne. At det vil blive konsekvensen af lovændringen, tror jeg heller ikke handelsministeren er i tvivl om; hvorfor ellers indføje en § 14 b, der gør det muligt for tilsynet med banker og sparekasser at gribe ind og fastsætte undergrænser for

[Keld Laursen]

indlånsrenten? Denne bestemmelse er kun nødvendig, hvis handelsministeren frygter, at pengeinstitutterne skal gå hen og blive for grove. Men hvem skal så afgøre, hvornår der er tale om urimeligheder? Det skal tilsynet ifølge lovforslaget. Hvilke muligheder har tilsynet så? Hvis den situation skulle opstå, at tilsynet ønsker at gribe ind over for en banks urimeligheder, skal affæren først op og vende i Nationalbanken og harmoniseres med den til enhver tid førte pengepolitik og derefter en tur op i handelsministeriet til endelig afgørelse. Dér gælder indgrebet kun for 6 måneder ad gangen. Der bliver sandelig tale om en ordentlig gang papirusseri her.

Det, vi så kan glæde os over, er, at der trods alt i forslaget »forudses behov for en mindre forøgelse af tilsynets personale«, og det må på dansk sige et eller andet med, at der skal ansættes nogle flere ledige hænder til at gribe fat om bankverdenens urimeligheder. I den sammenhæng tror jeg nok at det afsatte beløb på 400.000 kr. langt fra er tilstrækkeligt til, at man dermed kan gøre noget effektivt i disse sager.

Men så kan vi selvfølgelig glæde os over, at regeringen tilsyneladende er ved at få øjnene op for den høje arbejdsløshed og er ved at tage det alvorligt, for med dette lovforslag vil man nok ligesom forsøge at gøre noget mod arbejdsløsheden ved at sætte en beskæftigelsesfremmende foranstaltning i gang. Det er det, vi hører så meget om, men ellers ikke har set så meget til. Jeg tager dette her som et positivt forsøg på at sætte noget beskæftigelse i gang.

VS kan altså ikke stemme for dette lovforslag og agter at stemme imod, på trods af at vi sådan set er enige med regeringen i, at det er rimeligt at forlænge fristen for strafansvaret, som i øjeblikket er på 2 år, til 5 år. Vi så gerne, at den blev forlænget ud over de 5 år, men o.k., 5 år er bedre end 2 år.

VS vil i stedet for gå ind for, at man forlænger rentemarginalloven ud over den 31. marts 1979, og vi ville gerne samtidig have den strammet op.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg finder, jeg havde nær sagt naturligtvis, at det er et logisk og pragmatisk forslag, jeg har fremsat, ikke mindst i lyset af den indkomstpøolitik, der skal føres. Jeg er ved at

lytte til enkelte af deltagerne i debatten blevet bekræftet i denne opfattelse. Jeg mener, at hr. Askjær Jørgensens mareridt bl. a. opvejes af hr. Kaj Hansens mistillid til dekorede personer, i hvert fald dem, der er dekoreret her i landet. Imellem disse yderpunkter ligger en række indlæg, som sagligt om end med en nuanceret vurdering erkender lovens nødvendighed. Jeg tror, vi kan være enige om, at det var uheldigt over en længere periode at fastholde en historisk bestemt overgrænse for det enkelte pengeinstituts rentemarginaler, og det er altså det, vi nu får ændret.

Der er fra nogle sider sat spørgsmålstegn ved, hvorvidt handelsministeren bør være ankeinstans. Der er også enkelte af spørgerne, der næsten selv har givet svaret, idet man har peget på, at det er en konsekvens af de pengepolitiske aspekter, som denne lovgivning indeholder, og som naturligvis i givne situationer må føre til overvejelser i regeringen, hvad der jo vil kunne ske derved, at en minister er ankeinstans.

Til VS' spørgsmål skal jeg kun sige, at jeg ikke giver mig af med at besvare, hvordan en lov skal praktiseres, så længe den er under behandling som lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der var herefter ikke mere på dagsordenen.

Uden for dagsordenen foretoges:

Valg af 2 medlemmer og 1 stedfortræder til lønningsrådet.

Fjerde næstformand (Melchior):

Fra finansministeren har jeg modtaget meddelelse om, at medlem af folketinget

[Fjerde næstformand]

Kjeld Olesen har ønsket at udtræde som medlem af lønningsrådet. Som nyt medlem af lønningsrådet har vedkommende gruppe udpeget Henning Jensen. Den pågældende er herefter valgt.

Fra finansministeren har jeg endvidere modtaget meddelelse om, at medlem af folketinget Kjelgaard har ønsket at udtræde som medlem af lønningsrådet. Som nyt medlem af lønningsrådet har vedkommende gruppe udpeget den hidtidige stedfortræder for Kjelgaard, Grethe Fenger Møller, og som ny stedfortræder udpeget Kjelgaard. De pågældende er herefter valgt.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Melchior):

Der er ikke mere at foretaget i dette møde.

Medlem af folketinget *Erik Holst* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 7. november samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Hagen Hagensen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 8. november samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Halvgaard* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig ud-

sendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 13. november samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Finansudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet. (Lovforslag nr. L 41).

Eksemplarer er omdelt.

Arbejdsmarkedsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Efterløn). (Lovforslag nr. L 31).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Forsvarsudvalget (2/11 78):

Udtræder: Elisabeth Bardino

Ny stedf.: Voigt

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 7. november kl. 13.00.

Angående dagsordenen henviste fjerde næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste fjerde næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.45
